

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 4 lutego 2019 r.

Pozycja 30

POSTANOWIENIE z dnia 18 października 2018 r. Sygn. akt Ts 227/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.K. w sprawie zgodności:

art. 48 ust. 1 pkt 2 oraz art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072), z art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 11 grudnia 2017 r. (data nadania), M.K. (dalej: skarżąca) zarzuciła niezgodność art. 48 ust. 1 pkt 2 oraz art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) w zakresie, w jakim „uprawdopodobnienie naruszenia praw i wolności konstytucyjnych” przez skarżącą stanowi część składową przesłanki rozstrzygającej o niedopuszczalności skargi konstytucyjnej, z art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została sformułowana w związku z następującą sprawą.

24 sierpnia 2016 r. skarżąca wniosła do Trybunału Konstytucyjnego skargę konstytucyjną, w której zakwestionowała zgodność:

- 1) art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (ówcześnie: Dz. U. z 2012 r. poz. 749, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 800, ze zm.; dalej: ordynacja podatkowa) z art. 42 ust. 2 i 3 w związku z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 47 i art. 51 ust. 1 Konstytucji;
- 2) art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (ówcześnie: Dz. U. z 2016 r. poz. 205, ze zm., obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 644, ze zm.; dalej: u.p.s.d.) z art. 64 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 217 Konstytucji;
- 3) art. 15 ust. 4 u.p.s.d. z art. 64 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 64 ust. 2 w związku z art. 18 i art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 18 Konstytucji;

4) art. 6 ust. 4 i art. 15 ust. 4 u.p.s.d. z art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Postanowieniem z 12 stycznia 2017 r. (sygn. Ts 176/16, OTK ZU B/2017, poz. 279) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, w uzasadnieniu wskazując między innymi, że zarzuty skargi w rzeczywistości dotyczą wadliwości rozstrzygnięć podjętych w sprawie skarżącej, a w szczególności dokonanej przez organy podatkowe oceny stanu faktycznego. Tym samym – zdaniem Trybunału – skarga konstytucyjna była skargą na stosowanie prawa. Trybunał stwierdził także, że skarżąca nie uprawdopodobniła naruszenia przysługujących jej praw i wolności konstytucyjnych.

Postanowieniem z 6 września 2017 r. (sygn. Ts 176/16, OTK ZU B/2017, poz. 280), które zostało doręczone skarżącej 11 września 2017 r., Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił jej zażalenia na postanowienie Trybunału z 12 stycznia 2017 r.

Zdaniem skarżącej, zakwestionowane w niniejszej skardze przepisy u.o.t.p. TK, ograniczają konstytucyjnie określone prawo obywatela do sądu w postaci możliwości wniesienia skargi konstytucyjnej, przez przyjęcie, że przesłanką stwierdzenia niedopuszczalności skargi konstytucyjnej jest nieprzewidziana w art. 48 ust. 1 pkt 2 oraz art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK przesłanka „uprawdopodobnienia naruszenia praw i wolności konstytucyjnych”, której zaistnienie wyłącza możliwość rozpoznania skargi na naruszenie konstytucyjnie określonych praw i wolności, co dodatkowo – jako przesłanka wyinterpretowana w orzecznictwie TK – narusza zasadę pewności prawa oraz zasadę dostatecznej określoności przepisów.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem rozstrzygnięcia merytorycznego. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Skarżąca zakwestionowała art. 48 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK, który stanowi, że do wniosku przewidzianego w ust. 1 tego przepisu dołącza się uchwałę lub inne rozstrzygnięcie podmiotu, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 3-5 Konstytucji, stanowiące podstawę wystąpienia z wnioskiem i określające kwestionowany akt normatywny lub jego część oraz wskazujące wzorzec kontroli. Skarżąca zakwestionowała także art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK stanowiący, że Trybunał na posiedzeniu niejawnym wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli wydanie orzeczenia jest niedopuszczalne.

3. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

W świetle powyższego unormowania nie ulega wątpliwości, że przedmiotem skargi konstytucyjnej uczynić można tylko przepisy wykazujące podwójną kwalifikację. Po pierwsze, muszą one stanowić normatywną podstawę ostatecznego orzeczenia, z którego wydaniem skarżący wiąże zarzut naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw. Po drugie, to w treści kwestionowanych przepisów powinno tkwić źródło zarzucanego naruszenia, którego aktualizacja nastąpiła wskutek ich zastosowania w indywidualnej sprawie skarżącego. Na etapie wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej Trybunał dokonuje weryfikacji, czy w spra-

wie skarżącego doszło do wydania ostatecznego orzeczenia, o którym mowa w art. 79 Konstytucji. W szczególności zaś Trybunał sprawdza, czy orzeczenie to spełnia opisane wyżej przesłanki, a więc, czy podjęte zostało na podstawie zakwestionowanych przepisów oraz czy skutek jego wydania doszło do naruszenia konstytucyjnie określonych praw lub wolności skarżącego.

Ze względu na powyższe, Trybunał stwierdza, że zakwestionowane w niniejszej skardze przepisy nie spełniają podstawowych wymagań dotyczących kontroli konstytucyjności w drodze skargi konstytucyjnej, gdyż nie były podstawą wydania wskazanych przez skarżącą postanowień Trybunału Konstytucyjnego (sygn. Ts 176/16) z: 12 stycznia i 6 września 2017 r.

Mając na uwadze treść art. 48 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK, oczywistym jest, że został on omyłkowo powołany przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu postanowienia z 12 stycznia 2017 r. jako podstawa odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Zwróciła na to uwagę także skarżąca, wskazując, że zamiast art. 48 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK jako podstawa odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu powinien zostać wskazany art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK.

Trybunał stwierdził, że zakwestionowany przez skarżącą art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK nie stanowił jednak podstawy wydania wskazanych przez nią orzeczeń. Jak wynika z treści tego przepisu, jest on podstawą umorzenia postępowania w przypadku, gdy wydanie orzeczenia jest niedopuszczalne. Natomiast w sprawie skarżącej zostało wydane postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu z powodu nieuprawdopodobnienia naruszenia przez zakwestionowane regulacje jej praw i wolności konstytucyjnych.

W związku z tym, Trybunał wskazuje również, że użyte w uzasadnieniu postanowienia z 12 stycznia 2017 r. określenie „nie została spełniona przesłanka dopuszczalności” odnosiło się do dopuszczalności nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, w celu poddania jej kontroli merytorycznej (niespełnienia podstawowych wymagań skargi przewidzianych w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w odpowiednich przepisach u.o.t.p. TK, np. w jej art. 53), a nie „niedopuszczalności wydania orzeczenia” – czyli przesłanki umorzenia wynikającej z art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK.

Trybunał przypomina, że skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw. Musi ona spełniać wiele przesłanek warunkujących jej dopuszczalność, które wynikają zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i z przepisów u.o.t.p. TK. Podstawową przesłanką dopuszczalności merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest wskazanie wolności lub prawa rangi konstytucyjnej, do których naruszenia doszło przez wydanie ostatecznego rozstrzygnięcia opartego na kwestionowanym przepisie oraz określenie sposobu tego naruszenia. Obowiązek wskazania naruszonego prawa oraz określenie sposobu jego naruszenia ciąży – zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK – na skarżącym. Trybunał podkreśla również, że w trybie skargi konstytucyjnej można dochodzić ochrony tylko tych praw lub wolności konstytucyjnych, których naruszenie wynika z niekonstytucyjnego brzmienia zaskarżonego przepisu, a nie z jego nieprawidłowego zastosowania czy z zaniedbań, do których skarżący doprowadził na wcześniejszych etapach postępowania.

4. Mając powyższe na względzie, Trybunał stwierdza, że rozpatrywana skarga nie spełnia podstawowych przesłanek wniesienia skargi konstytucyjnej wskazanych w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 53 ust. 1 u.o.t.p. TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

5. Z uwagi na powyższą okoliczność, stanowiącą samodzielną podstawę odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, Trybunał tylko na marginesie wskazuje także na inne uchybienia skargi, które nie pozwalają na jej merytoryczne rozpatrzenie.

Trybunał stwierdza, że podniesione przez skarżącą zarzuty dotyczą w rzeczywistości sfery stosowania prawa. Skarżąca dopatruje się bowiem niekonstytucyjności w zastosowaniu przez Trybunał przesłanek niedopuszczalności wniesienia skargi, które – zdaniem skarżącej – nie wynikają z art. 79 ust. 1 Konstytucji ani z przepisów ustawy, tylko zostały wypracowane przez Trybunał w drodze wykładni prawa. Przy czym skarżąca, uzasadniając zarzuty skargi, podaje przykłady orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, które nie potwierdzają zakwestionowanego przez nią sposobu zastosowania przesłanek odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

6. Ponadto skarżąca wiąże przesłanki odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, wynikające z przepisów u.o.t.p. TK (określane w uzasadnieniu skargi jako przesłanki „niedopuszczalności skargi”), jedynie z przesłanką oczywistej bezzasadności skargi, pomijając pozostałe postanowienia art. 61 ust. 4 u.o.t.p. TK. Zgodnie z jego treścią przesłanką odmowy nadania skardze dalszego biegu jest również niespełnienie przez nią wymogów określonych w ustawie, w tym przypadku nieuprawdopodobnienie naruszenia praw lub wolności konstytucyjnych. Jak już wskazano powyżej, przesłanka ta wynika z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a została rozwinięta jako jeden z wymogów wniesienia skargi przewidzianych w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.